

Josep Maria Roura Oxandaberro i la seva primera exposició

El 8 de maig de 1909, Josep Maria Roura Oxandaberro (Barcelona, 11-10-1883 — Guayaquil, 17-1-1947) inaugurava una exposició d'esbossos i estudis a l'establiment de mobles d'Artur Garriga i Albaret (Sabadell, 1891 — Gijón, 1933), un comerç domiciliat al carrer de Sant Pere, 21, on sovint s'exhibien fotografies i obres d'art.

Aquella exposició era la primera que aquest artista autodidacte feia en públic i hi va mostrar trenta obres, entre elles unes dedicades a Terrassa: *La Parròquia de Terrassa*, *El Torrent de les Guerdas* i *Racó de vinya*. La primera va ser destacada al diari *La Comarca del Vallès* en la seva edició del 22 de maig de 1909, per: “la justeza del color, lo bien que está entonada y lo fielmente que refleja la impresión de que estaba poseído

Plaça Vella, al fons, la fletxa indica on Josep Maria Roura obrí la farmàcia, el mateix immoble on avui es troba la Farmàcia Torrent

Procedència: Basany. Arxiu Tobella

el artista en el momento de pintar el cuadro. (...) Es de los mejores cuadros de la exposición y de él puede vanagloriarse con justicia su autor”. Obra que també fou elogiada al diari *Egara* del 15 de maig.

En conjunt, les crítiques no foren gaire favorables; més ben dit, foren discretes, i ressaltaren l'amateurisme dels seus treballs. Aquestes van ser unes valoracions molt allunyades de les que rebria anys més tard, a l'altra banda de l'Atlàntic, on se'l va arribar a considerar com un dels artistes espanyols més importants de l'Equador.

Respecte a aquelles crítiques, ja ho deia Josep Garcia i Argilaga (Reus, 17-5-1890 — Olesa de Montserrat, 21-1-1984), tot referint-se, a la pàgina 2 de la publicació quinzenal *Tarrasa*, del 3 de febrer de 1917, a la poca estimació que l'ambient cultural terrassenc sentia pels artistes: “(...) Digamos la verdad, pero digámosla valientemente. En materia de arte estamos la generalidad de los tarra-senses poco menos que en ayunas. (...) Tarrasa no siente el arte y si lo siente, su proceder, su indeferencia, revelan el menguado concepto que del mismo tiene (...)”.

Josep Maria Roura Oxandaberro, a instàncies del seu pare, Francesc Xavier Roura i Adroher (Barcelona, 1835 — 15-2-1913), va estudiar a la Facultat de Química i Farmàcia de Barcelona, i es va establir primer en una farmàcia que el pare li va finançar a la ciutat de Tortosa. Allà va treballar fins al 1906, any en què decidí traslladar-se a París i dedicar-se a la seva gran afició, la pintura. Una afició que havia conreat sota el guiatge de Joaquim Vancells i Vieta (La Bisbal, 28-6-1866 — Barcelona, 26-12-1942) i de Francesc d'Assís Galí i Fabra (Barcelona, 22-11-1880 — 23-9-1965).

Roura deixà París i partí cap a Itàlia, i d'allà, a principis de 1908, s'establí a Terrassa com a farmacèutic a la Beneficència municipal, però, novament temptat per l'aventura artística, el mateix 1908 tornà a París, on fou contractat per la galeria alemanya Casa d'Arts, que li va suggerir que es traslladés a Àfrica, a la recerca d'imatges exòtiques que tan de moda estaven a l'època. Ell preferí, però, marxar a Veneçuela, després a Panamà i a Bogotà, seduït per les descripcions que el poeta equatorià Aurelio Falconi Zamora (Cojitambo, 18-3-1885 — Guayaquil, 6-8-1970) li havia fet durant les tertúlies nocturnes parisenques que havien compartit.

El 1909, tal com ja s'ha dit, tornem a trobar Josep Maria Roura a Terrassa exposant la seva obra i, un any després, al diari *Egara* del 8 de gener de 1910, notificava: “Debo hacer constar que á pesar de la mala fé empleada en hacer circular falsas noticias con el noble fin de alejarme de esta ciudad, he abierto de nuevo mi farmacia, después de haber introducido en ella ciertas mejoras, y en donde estaré dispuesto a demostrar al público de Tarrasa, que mi oficina está a la altura de las más acreditadas farmacias extranjeras (...)”.

Un intent que acabà malament mig any després, ja que, segons un edicte del 8 de juliol de 1910, Roure va haver de respondre a la denúncia que li fou interposada per Joan Feliu i Boada (Terrassa, 1-8-1884 — ?) davant el jutge municipal Modest Malet i Borràs (Montblanc, 2-3-1855 — Terrassa, 24-3-1921), en què li reclamava dues-centes cinquanta pessetes, que es van liquidar mitjançant la subhasta de tot el contingut de la seva farmàcia.

Resulta molt interessant enumerar la relació dels elements subhastats, per tal de conèixer quin era a l'època l'aixovar d'una farmàcia:

una pres-
tatgeria de
tres cossos
de nogue-
ra, un taulell
de marbre,
un joc de
b a l a n c e s
de precisió
amb urna de
vidre, trenta-
vuit pots de
porcellana
amb la seva
tapa corres-
ponent, tren-
t a - q u a t r e
pots de vidre
també amb

Vista de Guayaquil, 1925, de Josep Maria Roura

la seva tapa, dos pots de vidre de doble mida a la dels anteriors, vint-i-vuit prestatges de vidre, quaranta-cinc flascons de vidre amb el tap esmerilat, tres banquetes, tres cadires i una taula rodona –tots aquests elements de noguera– un alambí de coure, un morter de ferro sense mà, dues bombones que contenien, una, aigua destil·lada i, l'altra, aigua de tarongina, unes portes vidrieres compostes de quatre peces, una taula petita d'escriptori, un cavallet de fusta per pintar, dues cortinetes amb els seus accessoris, setanta-dos flascons amb matèries farmacèutiques, diversos medicaments i específics en diferents paquets, capsos, pots i ampolles, tres aparells de gas, dues balances i alguns pesos, dos volums de tractats de farmàcia Dourvault, un fogó de gas, un llit petit amb matalàs i somier, dos toms de l'*Enciclopèdia Il·lustrada Europea Americana*, un cavallet de pintor, una taula amb sobre de marbre, un aparell de desinfectar, unes cent capsetes de cartró amb diversos tubs dosimètrics Bourgrave, cinc-cents flascons de diferents mides, alguns amb tap esmerilat i que contenien diverses substàncies medicinals, fins i tot alcaloides, uns vuitanta pots amb diferents extractes, un termòmetre i un baròmetre amb carcasses de fusta, un aparell per a tauletes i un pindoler, onze pegats de diferents marques, cinc tirallets de goma blanca, un tirallet amb capsos, goma vermella, quatre ventoses i deu peres de goma blanca de diferents mides.

Tot el lot subhastat, per un valor de tres mil dues-centes quinze pessetes –que serviren per pagar el deute i les costes– fou adjudicat al farmacèutic Manuel Nogués i Sunyol (? , 1884 — Terrassa, 6-1-1917), el qual, prèviament, ja havia exercit al municipi de Lorca durant cinc anys.

Després d'aquell incident, Josep Maria Roura marxà a Sud-amèrica, i es va establir a la ciutat de Guayaquil, on residia el seu amic Aurelio Falconi. Durant la seva estada a l'Equador es dedicà a pintar vistes de diversos pobles de la costa, les quals, fins al 1914, lliurava a la ja citada galeria alemanya Casa d'Arts.

Per a conèixer la importància de la trajectòria d'aquest artista es pot consultar, per Internet, el *Diccionario Biográfico del Ecuatoriano*, a càrrec de Rodolfo Pérez Pimentel (Guayaquil, 1939).

Ana Fernández Álvarez
anacampanadas@gmail.com